

GIÁO DỤC PHÁP LUẬT CHO SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG THÔNG QUA TÀI LIỆU TỰ HỌC

PHẠM THỊ THU HÀ
Email: phamha.tccb@gmail.com
Trường ĐHSP Nghệ thuật TW

LEGAL EDUCATION FOR STUDENTS OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF ART EDUCATION THROUGH SELF-STUDY MATERIALS

TÓM TẮT ↔ ABSTRACT

Giáo dục pháp luật là một phần rất quan trọng trong hoạt động giáo dục của mỗi quốc gia. Ở Việt Nam, giáo dục pháp luật từ lâu đã được đánh giá cao và đưa vào các cấp học, trong đó có bậc đại học. Trong bài viết này, tác giả đề cập tới hoạt động biên soạn, sử dụng tài liệu tự học dành cho sinh viên, đề cao khả năng tự học tập, tự nghiên cứu của mỗi người. Môn Pháp luật đại cương được vào chương trình đào tạo đã chứng minh tính cần thiết của giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức pháp luật của sinh viên – chủ nhân tương lai của đất nước; góp phần vào việc phổ biến, tuyên truyền, giáo dục pháp luật trong cơ sở giáo dục đại học, hình thành những thế hệ công dân có hiểu biết về pháp luật và có ý thức thượng tôn pháp luật, khuyến khích khả năng tự học tập, tự nghiên cứu của mỗi người.

Từ khóa: *Giáo dục, pháp luật, tài liệu, tự học*

Legal education is a very important part of the operation of each education system, each country. In Vietnam, legal education has long been appreciated and promoted at all educational levels, including university level. Legal education has become an important and indispensable requirement in the study programs of students. General Law subject to the training program has proved the necessity of legal education, raising the legal consciousness for students, students - future owners of the country; contribute to the dissemination, propagation and education of law in higher education institutions, forming generations of citizens who are knowledgeable about the law and have a sense of respect for the law. In this article, the author mentions the compilation and use of self-study materials in law teaching activities at universities, especially necessary for modern education - promoting self-study ability. practice, self-study of each person.

Keywords: *Education, law, documentation, self-study*

Đặt vấn đề

Trong xã hội loài người, pháp luật đóng vai trò hết sức quan trọng. Pháp luật chính là các quy tắc hành vi để các thành viên trong xã hội theo đó mà xử sự cho phù hợp. Mỗi nhà nước khác nhau thì sẽ có nền pháp luật khác nhau, phù hợp với bản chất của nhà nước đó và những phong tục, tập quán cũng như sự phát triển của xã hội đó. Vì pháp luật là hệ thống các quy tắc xử sự mang tính bắt buộc chung nên nó đã trở thành

công cụ chủ yếu, hữu hiệu để nhà nước thực hiện quản lý xã hội. Với những đặc điểm riêng của mình, luật pháp có khả năng triển khai những chủ trương, chính sách của nhà nước một cách nhanh nhất, đồng bộ và có hiệu quả nhất trên quy mô rộng lớn nhất. Cũng nhờ có luật pháp, quốc gia có cơ sở để phát huy quyền lực của mình và kiểm soát các hoạt động của các tổ chức, các cơ quan, các viên chức nhà nước và mọi công dân.

EDUCATION

Pháp luật đại cương là môn học cung cấp cho sinh viên không chuyên luật những kiến thức cơ bản về nhà nước, pháp luật nói chung, về một số ngành luật quan trọng trong hệ thống pháp luật Việt Nam và vấn đề hội nhập, hợp tác quốc tế khác. Môn học này giúp sinh viên nhận thức rõ hơn về tầm quan trọng của pháp luật trong đời sống, công việc và nghề nghiệp. Sinh viên phải biết luật, tuân thủ pháp luật và sử dụng pháp luật để đảm bảo các quyền, lợi ích hợp pháp của bản thân, của gia đình, của cộng đồng, đồng thời để thực hiện đúng các nghĩa vụ mà Nhà nước đặt ra. Pháp luật đại cương là một kênh chính thức để phổ biến, tuyên truyền, giáo dục pháp luật trong cơ sở giáo dục đại học, góp phần hình thành những thế hệ công dân có hiểu biết về pháp luật và có ý thức thượng tôn pháp luật.

1. Hoạt động giáo dục pháp luật cho sinh viên Trường ĐHSP Nghệ thuật TW

Thực hiện Chỉ thị số 32-CT/TW ngày 09/12/2003 của Ban Bí thư Trung ương Đảng về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng trong công tác phổ biến, giáo dục pháp luật, nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của cán bộ và nhân dân; Quyết định số 1928/QĐ-TTg ngày 20/11/2009 của Thủ tướng Chính phủ về việc bổ sung môn Pháp luật đại cương thành môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo của tất cả các ngành học, Trường ĐHSP Nghệ thuật TW đã chính thức đưa môn học này vào chương trình giảng dạy của trường từ năm học 2015-2016.

Trường ĐHSP Nghệ thuật TW hiện đang có 02 giảng viên giảng dạy môn Pháp luật đại cương. Các giảng viên đều được đào tạo chính quy tại Trường Đại học Luật Hà Nội và có trình độ thạc sĩ chuyên ngành Luật, độ tuổi 30 – 40, nhiệt huyết với công việc, đáp ứng tốt chuyên môn môn học yêu cầu. Giảng viên đều là những người gắn bó lâu với Trường, kinh qua các nhiệm vụ khác nhau nên am hiểu về đặc điểm sinh viên, môi trường học tập và mặt bằng kiến thức nói chung của sinh viên. Đây là điểm thuận lợi trong công tác giảng dạy Pháp luật đại cương.

Sinh viên các ngành và chuyên ngành nghệ thuật là những người trẻ, nhạy cảm, cá tính, khá dễ dàng trong việc bộc lộ cảm xúc, thái độ và các hoạt động hướng ngoại. Với mỗi ngành khác nhau thì sinh viên có đặc điểm riêng khác nhau. Các em hầu hết là những người nhiều năng lượng, hoạt bát, ưa hoạt động. Là sinh viên nghệ thuật nên các em có xu hướng thích và dành nhiều thời gian cho các môn chuyên ngành hơn các môn đại cương khác. Bởi các môn đại cương nhiều lý luận, ít hoạt động sôi nổi, ít tự do và căn bản đó là những môn học không thuộc năng khiếu sẵn có của sinh viên. Vào giờ học các môn đại cương, trong đó có Pháp luật đại cương, không khí thường trầm hơn so với các môn chuyên ngành. Pháp

luật vốn là lĩnh vực nghiêm túc, lý luận cao, rõ ràng, chặt chẽ, khô khan, nhiều kiến thức cũ, mới đan xen và không dễ tiếp cận để hiểu. Nên việc có một buổi học sôi nổi, tích cực, hiệu quả là một thử thách đối với cả giảng viên và sinh viên. Bên cạnh đó, nhiều sinh viên không biết và không quan tâm đến pháp luật, một số em khá thờ ơ và lạ lẫm khi giảng viên hỏi về kiến thức pháp luật cơ bản (mặc dù các em đã được học môn Giáo dục công dân ở nhà trường phổ thông – môn học cung cấp nhiều kiến thức pháp luật cho học sinh).

Về tài liệu, giáo trình học tập: ngoài tài liệu do Bộ môn Tâm lý – Giáo dục, khoa Giáo dục đại cương biên soạn và cung cấp thì hiện nay chưa có tài liệu riêng cho sinh viên học tập, nghiên cứu. Giáo trình Pháp luật đại cương dùng chung cho tất cả các trường đại học, cao đẳng không chuyên về luật do Bộ Giáo dục & Đào tạo ban hành cũng không dễ mua, dễ tìm. Thư viện có giáo trình này nhưng số lượng rất ít nên không thuận lợi để sinh viên tìm đọc. Việc giảng dạy Pháp luật đại cương hiện nay chủ yếu vẫn phụ thuộc vào tài liệu do giảng viên cung cấp. Giáo trình Pháp luật đại cương dùng chung cho các trường đại học, cao đẳng không chuyên về luật do Bộ Giáo dục và Đào tạo chỉ đạo ban hành, Trường Đại học Luật Thành phố Hồ Chí Minh biên soạn bao gồm những kiến thức cơ bản nhất về nhà nước và pháp luật. Đây là tài liệu được Bộ Giáo dục và Đào tạo giới thiệu để các Trường tham khảo xây dựng chương trình giảng dạy cho sinh viên chính quy. Với rất nhiều nội dung cơ bản về nhà nước, về pháp luật được đề cập trong cuốn giáo trình, các trường sẽ lựa chọn những khối kiến thức phù hợp để giảng dạy nên nội dung giảng dạy giữa các cơ sở giáo dục cũng không giống nhau. Với những đặc điểm về thực tế giảng dạy, học tập môn Pháp luật đại cương như trên, việc trang bị kiến thức pháp luật cho các em không phải là nhiệm vụ dễ dàng của giảng viên. Để hoạt động giảng dạy, tuyên truyền pháp luật hiệu quả hơn cần thêm nhiều yếu tố nỗ lực khác từ người dạy, người học, từ cơ sở vật chất và đặc biệt là tài liệu học tập.

2. Các yêu cầu về việc biên soạn tài liệu tự học môn Pháp luật đại cương tại Trường ĐHSP Nghệ thuật TW

Ngày nay, chúng ta đang sống trong nền văn minh tri thức của thế kỉ XXI, để không bị tụt hậu, kịp thời nắm bắt những tri thức tiên tiến của nhân loại, con người phải không ngừng trau dồi kiến thức, kỹ năng nhằm tự hoàn thiện mình, đáp ứng những yêu cầu mới trong cuộc sống, học tập và công việc. Việc trang bị kiến thức, hiểu biết của mỗi người không chỉ bó hẹp trong nhà trường mà còn có thể thực hiện ở khắp mọi nơi, trong bất cứ thời gian, không gian nào. Nhà trường dù tốt đến mấy cũng không thể đáp ứng hết nhu cầu học tập của người học cũng như đòi hỏi ngày càng cao của đời sống xã hội (XH). Chỉ có tự học, tự bồi đắp tri

thức bằng nhiều con đường, nhiều cách thức khác nhau, người học mới có thể bù đắp được những thiếu hụt về tri thức khoa học về đời sống XH. Tự học là hoạt động đặc thù và có vai trò quan trọng đối với kết quả học tập của sinh viên bậc đại học. So với dạy học theo niên chế, tính chất và nội dung tự học của sinh viên trong học theo tín chỉ có những thay đổi cơ bản. Tự học lúc này không còn mang tính chất tự nguyện mà là thành phần bắt buộc được quy định trong chương trình, tiến trình giảng dạy và thể hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như: thảo luận nhóm, bài tập về nhà, viết thu hoạch theo chủ đề...

Một trong những công cụ quan trọng để phục vụ cho quá trình tự học đó chính là tài liệu học tập. Tài liệu học tập là học những học liệu dùng cho quá trình học tập. Việc sử dụng tài liệu học tập nhằm mục tiêu lĩnh hội tri thức một cách nhanh và đầy đủ nhất, và nó cũng giữ một vị trí đáng kể trong việc nắm vững kiến thức và phát huy tính tích cực hoạt động trí tuệ của người học.

Tài liệu học tập được chia thành nhiều loại tùy theo tính chất hay chức năng riêng biệt. Tài liệu học tập có thể tồn tại ở dạng tài liệu in hoặc tài liệu điện tử. Thông thường, đối với sinh viên, có những loại tài liệu học tập như: Giáo trình, tài liệu tham khảo, tài liệu hướng dẫn học tập, sách tra cứu, báo và tạp chí chuyên ngành, sách nghiên cứu... Trong tất cả các tài liệu học tập kể trên, giáo trình của môn học là tài liệu quan trọng nhất nhằm cụ thể hoá nội dung chương trình môn học thông qua hệ thống các bài học. Và tài liệu hướng dẫn học tập là những tài liệu hỗ trợ quan trọng trong quá trình dạy học, thường có tính chất nội bộ và bị chi phối bởi yếu tố xuất bản.

Tài liệu tự học là một loại tài liệu học tập quan trọng giúp người học có thể nắm bắt được những kiến thức cơ bản, quan trọng trong mỗi môn học. Tài liệu tự học giúp người học nâng cao khả năng tự tìm hiểu, ôn tập và củng cố các bài học trong chương trình học tập. Sử dụng tài liệu tự học là một phương pháp học tập có tác dụng phát huy cao tính tích cực, độc lập, sáng tạo của sinh viên. Với tài liệu tự học, sinh viên được phát huy năng lực nhận thức, kích thích được tính khát khao tìm tòi, sáng tạo những cái mới, độc lập, tự chủ trong việc lĩnh hội tri thức thông qua giáo trình tài liệu học tập. Giảng viên đóng vai trò là người dẫn dắt, chỉ đường cho sinh viên biết tìm kiếm tri thức đó ở trong sách nào, tài liệu nào, trên thư viện hay vào mạng internet; sau đó tổ chức và điều khiển để sinh viên tự mình khám phá và chiếm lĩnh tri thức khoa học đó từ trong giáo trình tài liệu. Tài liệu tự học đặc biệt quan trọng trong áp dụng phương pháp đào tạo theo hệ thống tín chỉ. Trong quá trình biên soạn tài liệu tự học, cần phải đảm bảo một số yêu cầu dưới đây.

Thứ nhất, tài liệu tự học đảm bảo thực hiện đúng

chuẩn kiến thức, kỹ năng của học phần: Đây là nguyên tắc quan trọng để tài liệu tự học được thiết kế, biên soạn có trọng tâm, trọng điểm và đúng nội dung chương trình. Chuẩn kiến thức, kỹ năng của học phần được đề cập trong đề tài này là những kiến thức, kỹ năng đúng với giáo trình (dùng chung cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng không chuyên luật) và Đề cương môn học pháp luật đại cương đang được sử dụng trong Trường ĐHSP Nghệ thuật TW.

Thứ hai, tài liệu phù hợp về nội dung kiến thức với đối tượng sử dụng. Xác định được đối tượng sử dụng tài liệu là ai, độ tuổi, đặc điểm ngành nghề và khả năng tiếp nhận kiến thức sẽ giúp cho người làm tài liệu định hướng được các nội dung cần thực hiện, hình thức và cách thức thể hiện. Với sinh viên nghệ thuật, đa số các em ít hứng thú với những tài liệu nhiều thuật ngữ chuyên môn phức tạp, trình bày dàn trải, dài dòng, ít điểm nhấn. Do vậy, khi thực hiện đề tài, tác giả sẽ kết hợp biên soạn tài liệu với hình ảnh khơi gợi sự liên tưởng, tránh đơn điệu để người đọc dễ tiếp thu và tạo được hứng thú trong học tập.

Thứ ba, biên soạn tài liệu tự học cần đảm bảo tính khoa học, tính hệ thống. Đối với bất kỳ tài liệu học tập nào, khi biên soạn, người thực hiện cũng cần đảm bảo tính chính xác về nội dung, tính hệ thống và sự liên kết giữa các nội dung với nhau. Bên cạnh đó, tài liệu cũng cần được trình bày, sắp xếp khoa học từ nội dung đến hình thức để người đọc dễ tìm hiểu, tiếp cận nội dung. Tài liệu cần được trình bày ngắn gọn, dễ hiểu, cấu trúc rõ ràng có hướng dẫn học tập cụ thể, thể hiện rõ nội dung kiến thức trọng tâm và gây được hứng thú cho người học.

Thứ tư, tài liệu tự học cần đảm bảo tính phân hóa, tính vừa sức. Là tài liệu học tập nên việc phân bổ kiến thức, câu hỏi gợi ý cần phân hóa được những kiến thức cơ bản, kiến thức nâng cao theo đối tượng người học.

3. Kết luận

Đề việc giảng dạy pháp luật, trong đó có môn Pháp luật đại cương cho bậc đại học đạt được hiệu quả cao, đòi hỏi sự quan tâm của mỗi nhà trường; tinh thần tích cực, đổi mới của giảng viên trong hoạt động chuyên môn, trong đó có việc biên soạn tài liệu giáo trình. Đặc biệt, đối với việc biên soạn tài liệu tự học, người viết cần xác định được các nguyên tắc cơ bản trên để đảm bảo chuẩn kiến thức, kỹ năng, sự liên kết, sự thống nhất, tính khoa học và phù hợp để người học có thể dễ dàng tiếp cận với kiến thức, phát huy tính tích cực, độc lập, sáng tạo. Góp phần đưa hoạt động giáo dục pháp luật trở nên thực sự có ý nghĩa, không thể thiếu trong các chương trình, các bậc học – trong đó có bậc đại học; qua đó nâng cao ý thức về pháp luật cho học sinh, sinh viên- những chủ nhân tương lai của đất nước.

EDUCATION

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Ban Chấp hành Trung ương (2013), *Nghị quyết Trung ương 8 khóa XI về Đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013*
2. Bùi Hiền (Chủ biên), (2015), *Từ điển Giáo dục học*, Nxb Khoa học và Kỹ thuật
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2015), *Giáo trình Pháp luật đại cương dành cho sinh viên các trường đại học, cao đẳng không chuyên luật*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội
4. Đào Thanh Hải (2012), *Đào tạo theo tín chỉ trong các trường đại học địa phương, thực trạng và giải pháp*, Tạp chí Giáo dục số 295 (10/2012)
5. Đinh Thị Hoa – Lê Hồng Phụng – Đinh Thành Công (2019), *Tự học và một số yêu cầu về tự học của sinh viên đáp ứng hình thức đào tạo theo học chế tín chỉ*, Tạp chí Giáo dục số đặc biệt tháng 10/2019
6. Hoàng Phê (chủ biên) (2000), *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng
7. Chủ biên PGS.TS. Hoàng Thế Liên; TS. Nguyễn Văn Hương; PGS.TS. Trần Hữu Tráng; TS. Bùi Kiên Điện; TS. Hoàng Văn Hùng; Thư ký nhóm biên soạn: TS. Nguyễn Văn Hương, (2014), *Tài liệu giảng dạy về Phòng, chống tham nhũng dùng cho các trường đại học, cao đẳng không chuyên về luật*.
8. Hồ Thị Nga (2011), *Bàn thêm về đào tạo theo học chế tín chỉ*, Tạp chí Giáo dục số 267 (8/2011)
9. Nguyễn Cảnh Toàn (Chủ biên, 1997), *Quá trình dạy – tự học*, Nxb Giáo dục, Hà Nội
10. Nguyễn Giang Nam (2014), *Bản chất và đặc điểm năng lực tự học của sinh viên đại học*, Tạp chí Giáo dục số 332
11. Nguyễn Thanh Thủy (2016), *Hình thành kỹ năng tự học cho sinh viên - nhu cầu thiết yếu trong đào tạo ngành sư phạm*, Tạp chí khoa học - Đại học Đồng Nai, số 03 -2016.